

POLSKA GOSPODARKA MORSKA 1918–2018

POLSKA GOSPODARKA MORSKA 1918–2018

Szczecin 2018

100lat GUS

Opracowanie merytoryczne

Urząd Statystyczny w Szczecinie. Ośrodek Statystyki Morskiej.

Zespół autorski

Anna Biłska, Mirosława Brzezińska, Jolanta Janik, Lidia Leśniowska, Anieli Litke, Joanna Urbańska, Marzena Rodziewicz, Monika Żabowska

Kierujący

Magdalena Wegner

Prace redakcyjne

Ewa Kacperczyk, Beata Rzymek

Skład i opracowanie graficzne

Żaklina Chudzińska

Mapy

Ireneusz Romanko

Na stronie obok – kopia wpisu do Księgi Pamiątkowej „Daru Pomorza” pochodzi z opracowania „Podróże kapitana po morzach i historii” W. Czapp

ISBN 978-83-88718-98-4

Publikacja dostępna na stronie

<http://stat.gov.pl>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

Polska bez własnego wybrzeża morskiego
; bez własnej floty nie będzie nigdy ani rzdno-
czone, ani niepodległa, ani samodzielna gospo-
darstwo i politycznie, ani prawniana w wielkiej
rodzini państwa i narodów, ani zdolna do zlepsze-
nienia warunków bytu, pracy, postępu i dobrobytu
swym obywatelom.

Grunwaldzki.

Dar Pomorza 13.VII.1930.

PRZEDMOWA

Jubileusz stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości zbiega się z setną rocznicą powstania Głównego Urzędu Statystycznego. Z tej okazji mamy przyjemność przekazać do rąk Państwa publikację ukazującą historię gospodarki morskiej kraju przez pryzmat danych statystycznych. W niniejszym opracowaniu zamieszczono wybrane informacje o istotnych zmianach jakie zaszły w gospodarce morskiej w okresach 1918–1939 oraz 1945–2017.

Zamieszczone w opracowaniu materiały obrazują: długość nabrzeży w portach morskich, stan morskiej floty transportowej – jej strukturę rodzajową i wielkościową oraz zatrudnienie, obroty ładunkowe i obsługę statków według wielkości, bander w poszczególnych portach morskich, z uwzględnieniem towarów polskiego handlu zagranicznego i tranzytu, międzynarodowy ruch pasażerów, budowę i remonty statków, flotę rybacką i wielkość połowów według akwenów i gatunków, przetwórstwo rybne i spożycie ryb, szkolnictwo morskie.

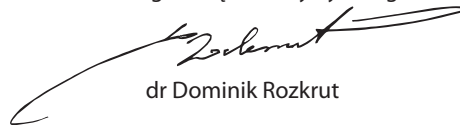
Władze Polski przywiązywały znaczną wagę do rozwoju gospodarki morskiej zarówno w okresie międzywojennym, jak i po roku 1945. Pierwszym propagatorem morskiej polityki państwa był minister Eugeniusz Kwiatkowski – twórca portu gdyńskiego i polskiej marynarki handlowej.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Szczecinie

mgr Magdalena Wegner

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr Dominik Rozkrut

1918–1939

W 1918 r. Polska odzyskując niepodległość po 123 latach niewoli nie miała bezpośredniego dostępu do morza. Został on zapewniony po podpisaniu w 1919 r. traktatu wersalskiego. W dniu 10 lutego 1920 r. gen. Józef Haller dokonał zaślubin Polski z morzem poprzez rzucenie do niego platynowego pierścienia, co miało symbolizować powrót Polski nad morze. W tym czasie jedyny duży port, z którego korzystała Rzeczypospolita znajdował się na terytorium Wolnego Miasta Gdańsk. Władze tego miasta ograniczały jednak swobodę korzystania z portu (m.in. przez wstrzymywanie rozbudowy urządzeń do przeładunku polskiego węgla), co skłoniło rząd RP do podjęcia decyzji o budowie portu w Gdyni. Jego uroczyste otwarcie nastąpiło w 1923 r.

Na rozbudowę morskiej floty handlowej istotny wpływ miał Eugeniusz Kwiatkowski, który objął w 1926 r. tekę ministra przemysłu i handlu. Do 1930 r. powstały cztery przedsiębiorstwa armatorskie: Żegluga Polska, Polskie Transatlantyckie Towarzystwo Okrętowe, Polsko-Skandynawskie Towarzystwo Transportowe S.A. oraz Gdynia-Ameryka Linie Żeglugowe S.A. W latach 20-tych XX wieku nastąpił rozwój rybołówstwa morskiego, a czołowym ośrodkiem rybackim był Hel. W 1930 r. powołano pierwsze przedsiębiorstwo połowów dalekomorskich.

Wraz z rozwojem flot: wojennej, handlowej i rybackiej, których jednostki znajdowały miejsce postoju w budowanym porcie w Gdyni, pojawił się klimat do organizowania w tym mieście stoczni morskich. Stocznia Nauta, Stocznia Marynarki Wojennej, Stocznia Rybacka i Stocznia Gdyńska były pierwszymi nad Bałtykiem polskimi zakładami budowy jednostek pływających. W 1938 r. położono w Stoczni Gdynia stępkę pod budowę pierwszej polskiej jednostki pelnomorskiej.

Okres międzywojenny to także rozwój szkolnictwa morskiego. Poza Państwową Szkołą Morską istniała przez kilka lat w Gdyni Szkoła Handlu Morskiego i Techniki Portowej, a w Warszawie od 1936 r. – Wydział Budownictwa Okrętowego i Konstrukcji Stalowych w Państwowej Szkole Technicznej. Dla potrzeb powstającego przemysłu stoczniowego kadry inżynierskie kształciły się głównie na Politechnice Gdańskiej, gdzie liczne grono studentów – Polaków zdobywało wiedzę na Wydziale Budowy Okrętów.

W 1939 r. w przededniu II wojny światowej polskie siły morskie tworzyły 4 niszczyciele, 5 okrętów podwodnych i kilka mniejszych jednostek. Według stanu w dniu 1 września morska flota transportowa (bez floty Wolnego Miasta Gdańsk) liczyła 38 statków o nośności 120 tys. ton.

GOSPODARKA MORSKA
NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA 1918–1939

11 XI 1918	Uzyskanie niepodległości przez Polskę po 123 latach niewoli, jednak bez dostępu do morza
1 X 1918	Powstanie w Warszawie Stowarzyszenia Pracowników na Polu Rozwoju Żeglugi „Bandera Polska”, przekształconego po niespełna roku w Towarzystwo Liga Żeglugi Polskiej
28 XI 1918	Wydanie dekretu przez Józefa Piłsudskiego nakazującego utworzenie Marynarki Polskiej
28 VI 1919	Podpisanie traktatu wersalskiego kończącego I wojnę światową, na mocy którego Polska uzyskała dostęp do Morza Bałtyckiego na odcinku 147 km (brzeg Półwyspu Helskiego – 74 km, morze otwarte – 24 km i brzeg Zatoki Puckiej – 49 km) oraz gwarancję swobodnego korzystania z portu w Gdańsku
9 VII 1919	Utworzenie Szkoły Marynarzy w Modlinie
10 II 1920	Zaślubiny Polski z morzem przez gen. Józefa Hallera w Pucku oraz podjęcie uchwały o budowie portu morskiego w Tczewie nad Wisłą
2 IV 1920	Utworzenie Urzędu Marynarki Handlowej w Wejherowie, następnie powołanie Morskiego Urzędu Rybackiego z siedzibą w Pucku
9 XI 1920	Podpisanie przez Polskę i Wolne Miasto Gdańsk (w organizacji) konwencji, która regulowała zasady korzystania Polski z portu w tym mieście oraz wzajemne stosunki prawne między nimi
15 XI 1920	Proklamacja Wolnego Miasta Gdańsk jako autonomicznego miasta-państwa pozostającego pod protektoratem Ligi Narodów, ale włączonego w skład terytorium celnego Polski
21 X 1921	Utworzenie w Świeciu nad Wisłą Szkoły Marynarzy Specjalistów, przemianowanej następnie na Szkołę Specjalistów Morskich; w sierpniu 1927 r. przeniesiona do Gdyni

23 IX 1922	Przyjęcie przez Sejm RP ustawy o budowie morskiego portu handlowego w Gdyni
1 X 1922	Powstanie Oficerskiej Szkoły Marynarki Wojennej w Toruniu
23 IV 1923	Uroczyste otwarcie portu w Gdyni
13 VIII 1923	Zawinięcie do portu w Gdyni pierwszego obcego statku – francuskiego parowca Kentucky
27 IV 1924	Zmiana nazwy Stowarzyszenia Pracowników na Polu Rozwoju Żeglugi „Bandera Polska” na Liga Morska i Rzeczna
4 VI 1926	Powołanie Eugeniusza Kwiatkowskiego na Ministra Przemysłu i Handlu
1926	Powstanie Żeglugi Polskiej – polskiego przedsiębiorstwa armatorskiego
29 VI 1932	Ustanowienie Śwęża Morza, przypadającego w dniu św. Piotra – patrona rybaków, później obchodzonego jako Dni Morza
27 X 1932	Podjęcie decyzji przez radę nadzorczą Polskiego Transatlantyckiego Towarzystwa Okrętowego o budowie dwóch nowoczesnych transatlantyków – „Piłsudskiego” i „Batorego”
28 VIII 1938	Położenie stępki w Stoczni Gdynia pod budowę pierwszej polskiej jednostki oceanicznej „Olza”
1939	W przededniu II wojny światowej polskie siły morskie tworzyły 4 niszczyciele, 5 okrętów podwodnych i kilka mniejszych jednostek

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY POLSKI W 1927 R. Stan w dniu 1 I

Źródło: Wykreślono na podstawie mapy w Roczniku Statystycznym Rzeczypospolitej Polskiej 1927, Warszawa 1927.

GRANICE POLSKI

Wyszczególnienie	1922	1938
Długość granicy państwowej w km	5534	5529
w tym morskiej	140	140 ^a
Na 1 km granicy morskiej:		
mieszkańcy w tys.	194	248
powierzchnia w km ²	2776	2776

^a W tym Mierzeja Helska 71 km.
Źródło: [23].

DŁUGOŚĆ NABRZEŻY W PORTACH MORSKICH

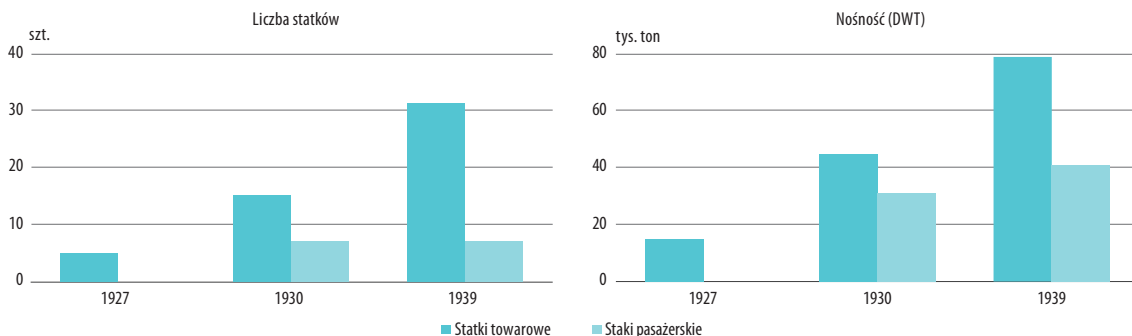
Porty	1932 ^a	1938 ^b
	w metrach	
O g ó ł e m	38300	34200
Gdańsk	30800	21400
Gdynia	7500	12800

^a Stan w dniu 1 I.   ^b Stan w dniu 31 XII
Źródło: [3, 13].

PORT W GDAŃSKU 1935–1939

MORSKA FLOTA TRANSPORTOWA^a WEDŁUG TYPÓW STATKÓW

a W latach 1927 i 1930 stan w dniu 1 I, a w 1939 r. – stan w dniu 1 IX.
Źródło: [9].

STAN I ZMIANY W MORSKIEJ FLOCIE TRANSPORTOWEJ^a

Lata	Stan w dniu 1 I		Przybyło		Ubyło	
	liczba statków ^b	nośność (DWT) w tys. ton	liczba statków	nośność (DWT) w tys. ton	liczba statków	nośność (DWT) w tys. ton
1927	6	19	5	15	–	–
1930	22	76	7	22	–	–
1935	25	73	4	9	1	4
1939	38 ^c	120 ^c	8	31	–	–

a Bez żeglugi przybrzeżnej. b Bez floty Wolnego Miasta Gdańsk: 1927 r. – brak danych; 1930 r. – 46 statków, 1935 r. – 52 statki, 1939 r. – 26 statków. c Stan w dniu 1 IX.
Źródło: [9, 14, 15].

MORSKA FLOTA TRANSPORTOWA¹ WEDŁUG WIEKU

	a – liczba statków ¹ b – nośność (DWT) w tys. ton	Ogółem	W wieku						Przeciętny wiek statku w latach
			do 5 lat	6-10	11-15	16-20	21-25	powyżej 25 lat	
1927 ²	a	6	6	–	–	–	–	–	1,0
	b	19	19	–	–	–	–	–	x
1939 ³	a	38	11	8	8	5	4	2	11,8
	b	120	38	18	24	17	14	9	x

1 Bez żeglugi przybrzeżnej. Bez floty Wolnego Miasta Gdańsk. 2 Stan w dniu 1 I. 3 Stan w dniu 1 IX.
Źródło: [10, 15].

PORT W GDAŃSKU 1923–1926

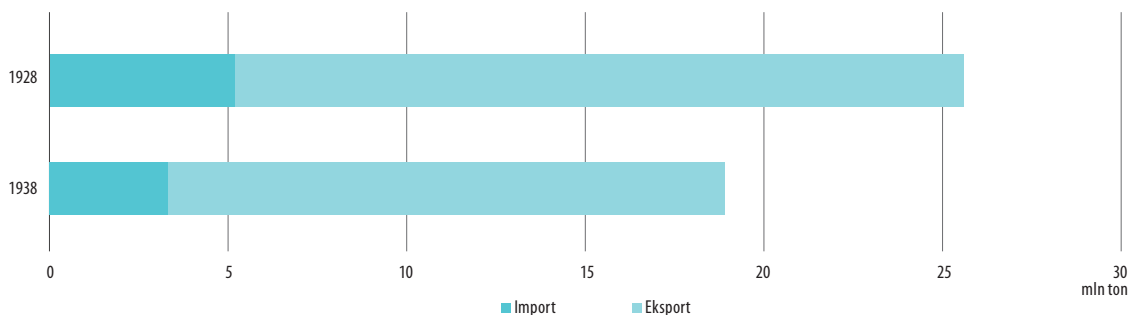

PRZEWOZY ŁADUNKÓW MORSKĄ FLOTĄ TRANSPORTOWĄ WEDŁUG RELACJI

Lata	Ogółem	W relacji z portami polskimi			W relacji pomiędzy portami		
		razem	wywóz z portów polskich	przywóz do portów polskich	razem	zagranicznymi	polskimi
w tys. ton							
1927	315	263	221	42	52	52	–
1930	879	790	637	153	89	89	–
1935	1200	1160	905	255	40	40	–
1937	1966	1869	1347	522	97	97	–
1939 ^a	1718	1565	1104	461	153	153	–

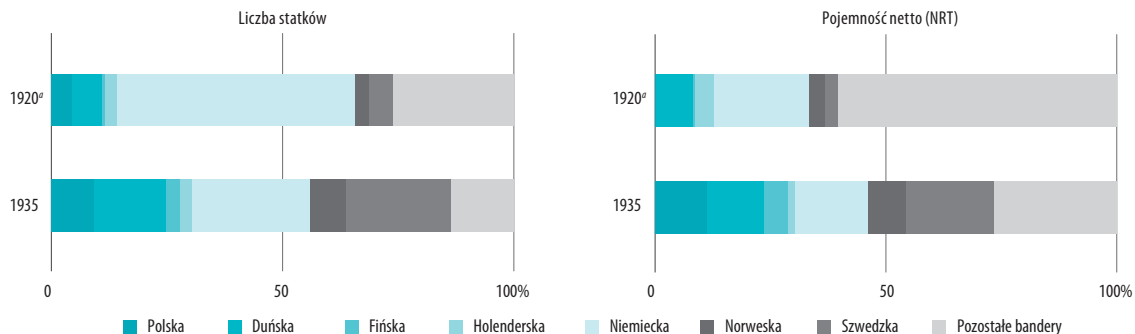
^a Stan w dniu 1 IX.
Źródło: [15, 19, 33].

PRZEWOZY MORSKĄ FLOTĄ TRANSPORTOWĄ ŁADUNKÓW POLSKIEGO HANDLU ZAGRANICZNEGO

Źródło: [4].

STATKI WCHODZĄCE DO PORTÓW MORSKICH WEDŁUG BANDER

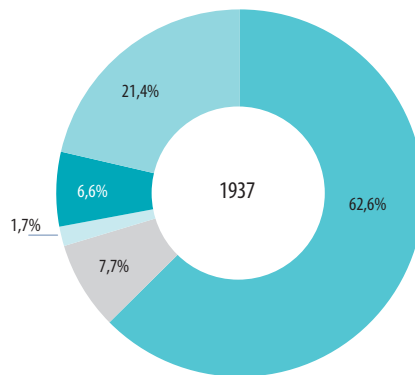
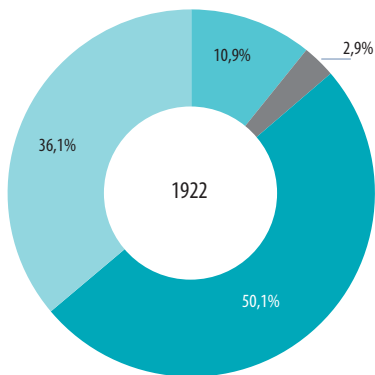
^a Średnia arytmetyczna dla statków wchodzących.
Źródło: [47, 50].

STATKI WCHODZĄCE DO PORTÓW MORSKICH

Porty	1920		1935		1938	
	liczba statków	pojemność netto (NRT) w tys.	liczba statków	pojemność netto (NRT) w tys.	liczba statków	pojemność netto (NRT) w tys.
Ogółem	1951	988	9233	7403	13099	11275
Gdańsk	1951	988	4455	2844	6601	4769
Gdynia	–	–	4778	4559	6498	6506

Źródło: [1, 3, 50].

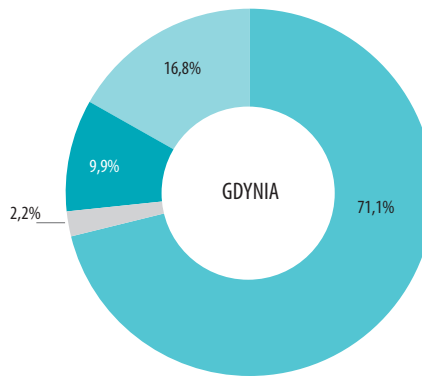
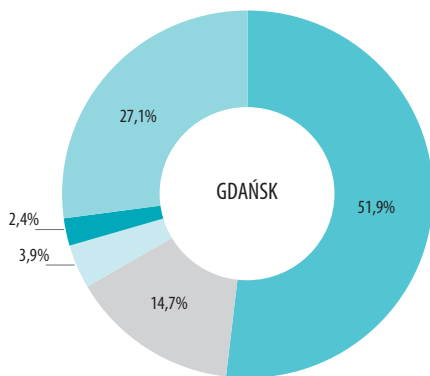
OBROTY ŁADUNKOWE W PORTACH MORSKICH WEDŁUG GRUP ŁADUNKOWYCH

■ Węgiel i koks ■ Ropa i produkty naftowe ■ Rudy ■ Zboże ■ Inne masowe ■ Drobnica

Źródło: [1, 3].

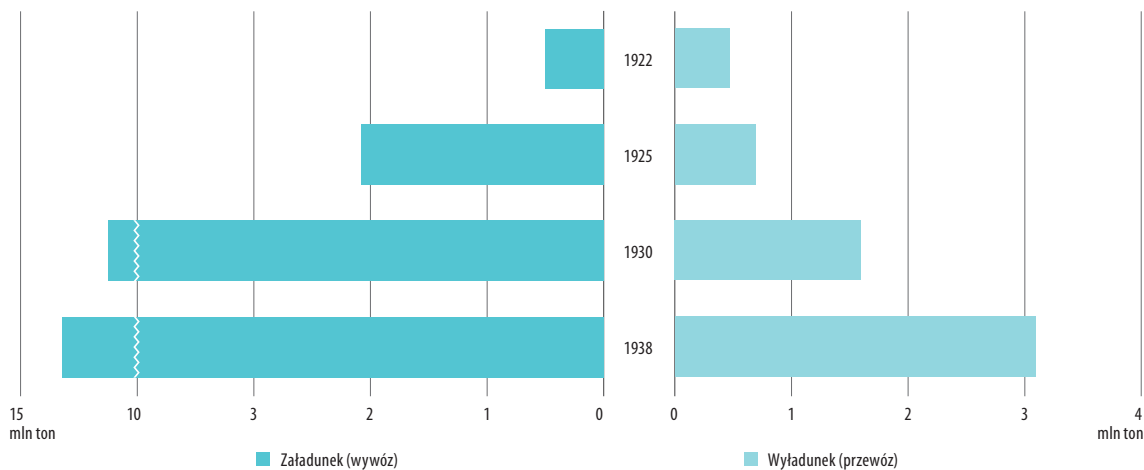
OBROTY ŁADUNKOWE W PORTACH MORSKICH WEDŁUG GRUP ŁADUNKOWYCH W 1937 R.

■ Węgiel i koks ■ Rudy ■ Zboże ■ Inne masowe ■ Drobnica

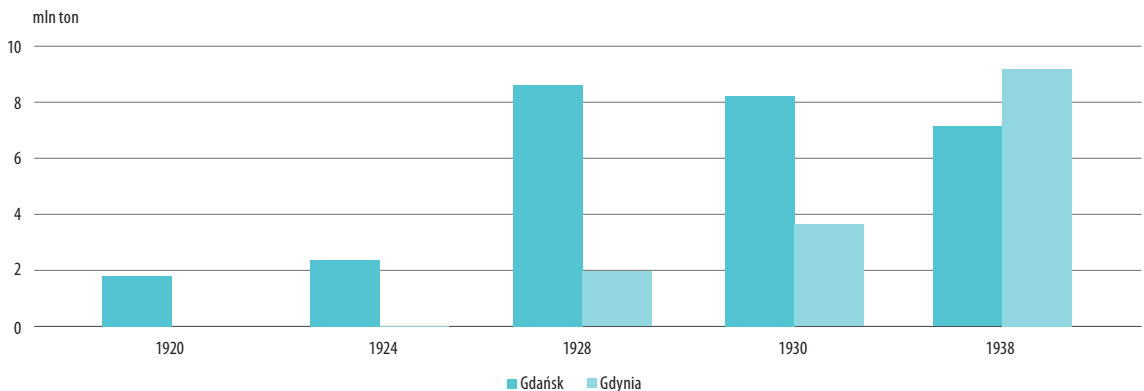
Źródło: [3].

MIĘDZYKARODOWE OBROTY ŁADUNKOWE W PORTACH MORSKICH WEDŁUG RELACJI

Źródło: [1, 3, 12].

OBROTY ŁADUNKOWE WEDŁUG PORTÓW MORSKICH

Źródło: [1, 3, 10].

W latach 1920–1923 cały morski obrót Polski realizowany był przez port w Wolnym Mieście Gdańsk. W 1924 r. w porcie Gdynia obroty ładunkowe wynosiły 9,7 tys. ton, a w Wolnym Mieście Gdańsk 2374,6 tys. ton.

W 1937 r. obroty ładunkowe w portach morskich wynosiły 16,2 mln ton; wywóz z portów polskich osiągnął poziom 13,0 mln ton.

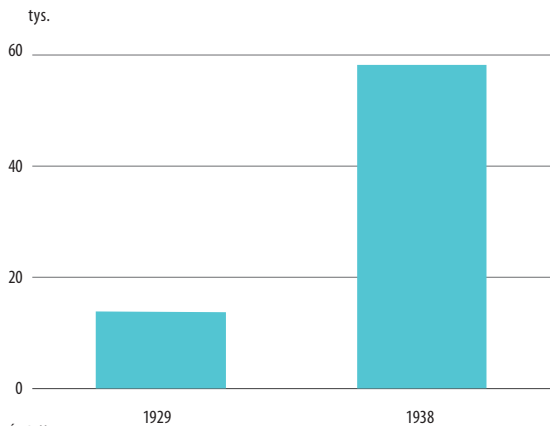
STATKI TRANSATLANTYCKIE: „PIŁSUDSKI” I „BATORY” W PORCIE GDYŃSKIM 1935–1939

15 września 1935 r. z portu w Gdyni MS Piłsudski pod dowództwem kpt. Mamerta Stankiewicza wypłynął w swój pierwszy transatlantyczny rejs. MS Batory w dziewiącą podróż z Gdyni do Nowego Jorku wyruszył 18 maja 1936 r. pod dowództwem kpt. Eustazego Borkowskiego.

PRZEWOZY PASAŻERÓW MORSKĄ FLOTĄ TRANSPORTOWĄ

Źródło: [4].

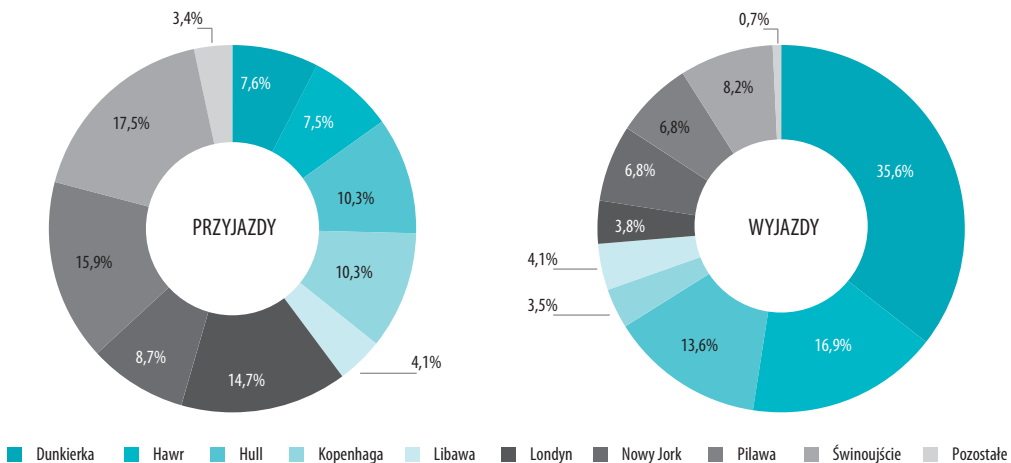
MIĘDZYNARODOWY RUCH PASAŻERÓW W PORTACH MORSKICH WEDŁUG PORTÓW

Porty	1924 ^a	1938 ^b
Gdańsk	44428	1333
Gdynia	7567	43205

^a Bez ruchu miejscowego. ^b Bez ruchu przybrzeżnego.
Źródło: [3, 49].

W latach dwudziestych międzynarodowy ruch pasażerów transportowanych drogą morską koncentrował się głównie w porcie w Gdańsku. Oddanie do użytku w 1933 r. Dworca Morskiego w Gdyni przyczyniło się do wzrostu znaczenia portu w tym mieście. Do rozpoczęcia II wojny światowej międzynarodowy ruch pasażerów obsługiwany był przez siedem transatlantyków: SS Kościuszko, SS Polonia, SS Pułaski, MS Batory, MS Chrobry, MS Piłsudski, MS Sobieski.

MIĘDZYNARODOWY RUCH PASAŻERÓW W PORTACH MORSKICH WEDŁUG GŁÓWNYCH PORTÓW ZAKRĘTOWANIA I WYKRĘTOWANIA W 1924 R.

Źródło: [49].

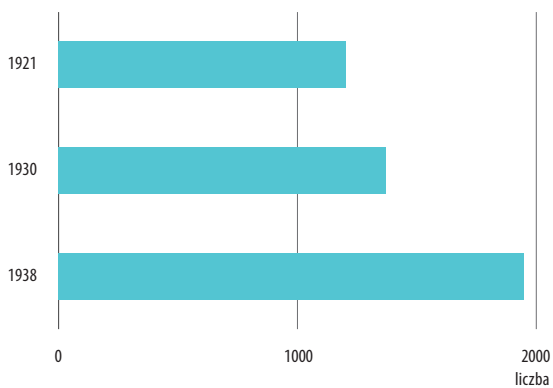

PORT RYBACKI WE WŁADYSŁAWOWIE 1938

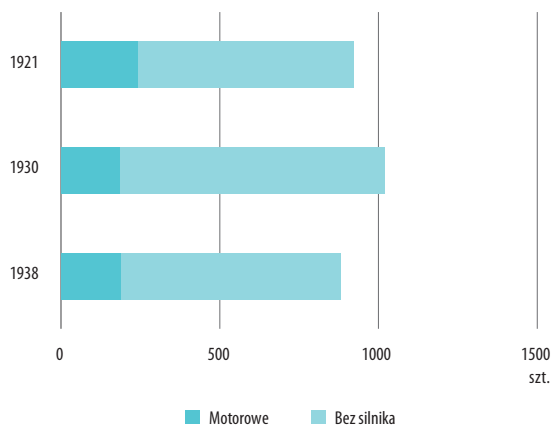
W 1920 r. Hel był głównym ośrodkiem rybackim.
Przeciętny majątek rybaka helskiego wynosił 5327 zł, w Gdyni – 3167 zł, a w pozostałych gminach – 1174 zł.

RYBACY

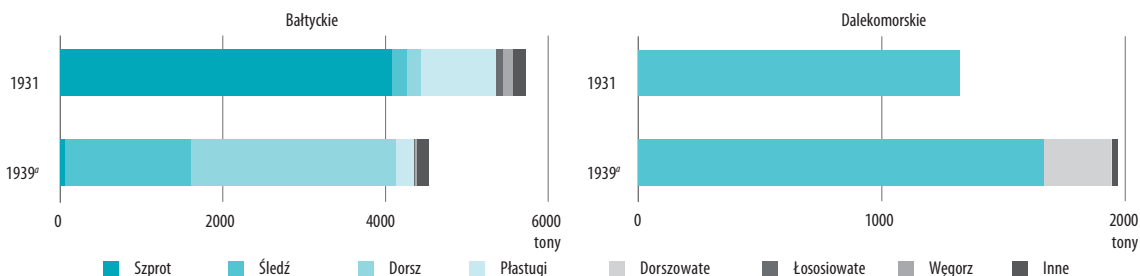
Źródło: [2, 9].

FLOTA RYBACKA WEDŁUG RODZAJU NAPĘDU

Źródło: [2, 14].

POŁOWY WEDŁUG GATUNKÓW I OBSZARÓW

^a Dane za okres styczeń–sierpień.

Źródło: [15].

POŁOWY RYB MORSKICH WEDŁUG ŁOWISK

Lata	Ogółem	Bałtyckie	Dalekomorskie
	w tonach		
1921	1307	1307	–
1925	1497	1497	–
1930	3119	3119	–
1935	17116	12875	4241
1938	12510	2489	10021
1939 ^a	6501	4531	1970

^a Dane za okres styczeń–sierpień.

Źródło: [15].

ZBYT RYB Z POŁOWÓW BAŁTYCKICH

Lata	Sprzedaż		Wywóz	
	na rynek miejscowy	do wędzarni miejscowych	do Gdańska	za granicę
	w tonach			
1925	259	327	911	–
1939 ^a	4549	1216	16	42

^a Dane za okres styczeń–sierpień.

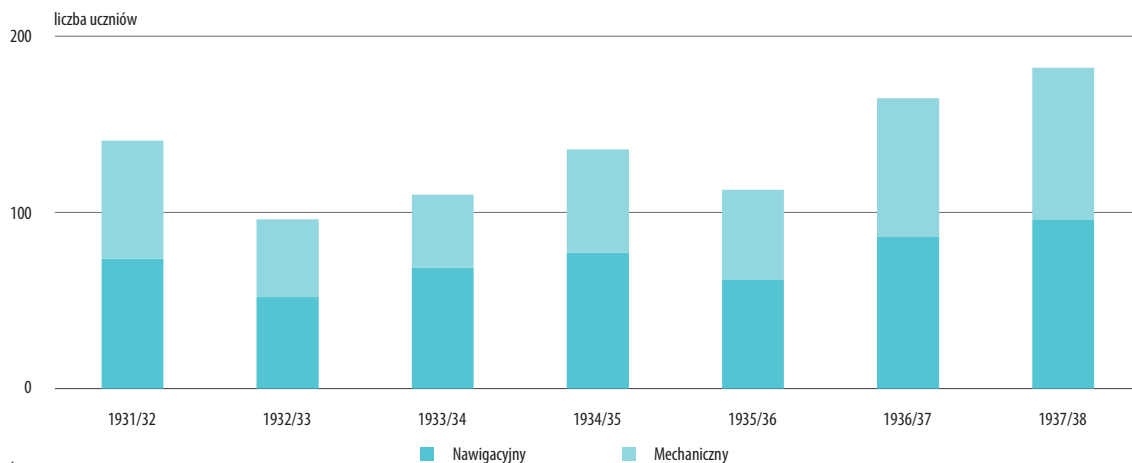
Źródło: [15].

PRZYWÓZ I WYWÓZ RYB MORSKICH ORAZ PRZETWORÓW RYBNYCH

Lata	Przywóz				Wywóz
	ogółem	ryby morskie	produkty rybne		
			tran	mączka rybna	
	w tonach				
1927	82401	79444	2957	–	–
1930	92514	90451	2063	–	1513
1935	53169	46465	6220	484	624
1938	74037	67149	6135	753	224

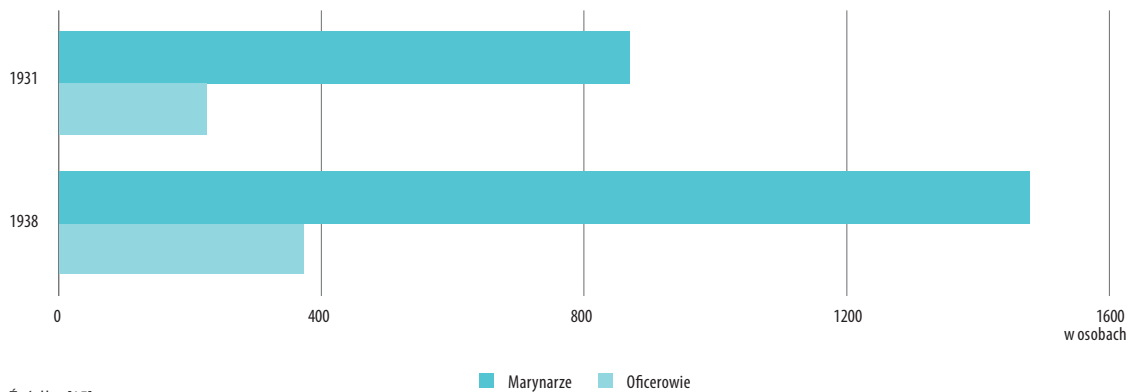
Źródło: [16].

UCZNIOWIE PAŃSTWOWEJ SZKOŁY MORSKIEJ W GDYNI WEDŁUG WYDZIAŁÓW

W okresie międzywojennym poza Państwową Szkołą Morską istniała w latach 1929-1932 Szkoła Handlu Morskiego i Techniki Portowej w Gdyni, a od 1936 r. Wydział Budownictwa Okrętowego i Konstrukcji Stalowych w Państwowej Szkole Technicznej w Warszawie, a także Wydział Budowy Okrętów na Politechnice Gdańskiej.

ZATRUDNIENI W POLSKIEJ PEŁNOMORSKIEJ FLOCIE HANDLOWEJ

W 1938 r. w polskiej flocie handlowej zatrudniano 1852 osoby, z tego 373 oficerów i 1479 marynarzy.

1945–2017

Po 1945 r. położono nacisk na rozbudowę towarowej floty handlowej, której straty poniesione w czasie II wojny światowej wyniosły około 44% tonażu brutto. Z Wielkiej Brytanii do Polski powróciły 23 statki, kilkanaście uzyskano z puli reparacyjnej, a także dokonano zakupu statków z demobilu. Straty w portach były bardzo poważne. Budynki, magazyny oraz urządzenia przeładunkowe zostały całkowicie zniszczone. W drugiej połowie 1945 r. zapoczątkowano przeładunki w portach Gdańsk i Gdynia. Porty w Szczecinie i Świnoujściu były do połowy 1947 r. częściowo administrowane przez władze radzieckie. Znaczenie utracił port w Elblągu, z uwagi na zakaz żeglugi pomiędzy Zalewem Wiślanym a Morzem Bałtyckim, wprowadzony przez władze radzieckie.

W 1945 r. Departament Morski Ministerstwa Przemysłu powołał Zjednoczenie Stoczni Polskich z siedzibą w Gdańsku. Pierwszymi decyzjami zjednoczenia było wyznaczenie komisji odpowiedzialnych za przejmowanie od Rosjan zajętych przez nich stoczni. Działania te zakończono 30 sierpnia 1945 r. i objęto nimi łącznie 11 stoczni i zakładów produkujących na ich rzecz, które funkcjonowały w przedwojennym Wolnym Mieście Gdańsk, Gdyni, Elblągu i Szczecinie. Zarządzeniem Ministra Żeglugi z 20 lutego 1950 r. Zjednoczenie Stoczni Polskich przekształcono w Centralny Zarząd Przemysłu Okrętowego, a jego oddziały – w cztery przedsiębiorstwa państwowe: Stocznia Gdańska, Stocznia Północna, Stocznia Gdyńska i Stocznia Szczecińska.

Rozbudowa portów oraz floty rybackiej o zasięgu oceanicznym przyczyniły się do wzrostu znaczenia polskiego rybołówstwa morskiego. W latach 60-tych XX wieku rybołówstwo dysponowało 152 statkami dalekomorskimi (w tym 20 trawlerami zamrażalniami i 23 trawlerami przetwórczymi) oraz 555 kutrami. Lata 90-te XX wieku to okres spadku połowów, a także kasacji i wyprzedaży trawlerów przez armatorów dalekomorskich. W rybołówstwie bałtyckim nastąpiła likwidacja większości przedsiębiorstw państwowych. Obecnie ponad 90% połowów na Bałtyku realizowanych jest przez sektor prywatny.

Wyższe szkoły morskie kształcą przyszłych oficerów floty handlowej oraz kadrę dla gospodarki morskiej na poziomie inżynierskim i magisterskim. Prowadzą one również studia uzupełniające dla oficerów i specjalistów z tej branży. Oferta kierunków i specjalności jest szeroka i odpowiada na aktualne zapotrzebowanie rynku pracy.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY POLSKI W 1947 R. Stan w dniu 1 I

Źródło: Wykreślono na podstawie mapy w Małym Roczniku Statystycznym 1947, Warszawa 1947.

GOSPODARKA MORSKA
NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA 1945–2017

IV 1945	Gdynia – uruchomienie portu, powstanie Głównego Urzędu Morskiego, wznowienie działalności Szkoły Morskiej i Morskiego Instytutu Rybackiego
14 VI 1945	Powołanie Zjednoczenia Stoczni Polskich z siedzibą w Gdańsku
5 VII 1945	Oficjalne przekazanie Szczecina Polsce. Rozpoczęcie działalności portu w 1946 r.
17 VII - 2 VIII 1945	Konferencja poczdamska – uzyskanie przez Polskę 500-kilometrowego dostępu do morza od ujścia Odry do rejonu Zalewu Wiślanego
II połowa 1945	Wznowienie po wojnie przeładunków w portach Gdańsk i Gdynia
13 IX 1945	Uroczysta inauguracja działalności remontowej statków w Stoczni Nr 1 (dawniej Danziger Werft) w Gdańsku
14 II 1946	Powołanie Generalnego Inspektoratu Rybołówstwa Morskiego w Sopocie
29 I 1946	Utworzenie państwowo-spółdzielczej spółki Przedsiębiorstwo Połowów Dalekomorskich Dalmor Sp. z o.o. z siedzibą w Gdyni
XI 1946	Uruchomienie Szkoły Rybaków Dalekomorskich przy Państwowym Centrum Wychowania Morskiego
5 X 1946	Przejęcie pierwszego odcinka nabrzeża portu w Świnoujściu przez polskie władze

1 I 1947	Powstanie Państwowej Szkoły Morskiej w Szczecinie (obecnie Akademia Morska w Szczecinie)
16 VI 1947	Rozpoczęcie działalności portu w Ustce
29 VI 1947	Uruchomienie Stoczni Gryf w Szczecinie
5 IX 1947	Powstanie Urzędu Morskiego w Szczecinie i Urzędu Morskiego w Gdańsku
19 X 1947	Utworzenie Stoczni Gdańskiej z połączenia dawnych stoczni Danziger Werft i Schichaua
9 I 1948	Otwarcie portu w Darłowie
20 III 1948	Otwarcie portu w Kołobrzegu
11 VI 1948	Uruchomienie Stoczni Szczecińskiej
4 XI 1949	Utworzenie przedsiębiorstwa państwowego – Zarząd Portu Szczecin
6 XI 1948	Wodowanie pierwszego zbudowanego po wojnie statku w Polsce – rudowęglowca "Soldek" w Stoczni Gdańskiej
2 I 1951	Utworzenie Polskich Linii Oceanicznych z siedzibą w Gdyni – z połączenia spółek: Gdynia-America Line (GAL), Żegluga Polska i Polsko-Brytyjskie Towarzystwo Okrętowe Utworzenie Polskiej Żeglugi Morskiej z siedzibą w Szczecinie

1 I 1952	Rozpoczęcie działalności Przedsiębiorstwa Usług Rybackich „Odra” w Świnoujściu, w 1954 r. przemianowanego na Przedsiębiorstwo Połowów Dalekomorskich „Odra”, w 2002 r. postawionego w stan likwidacji
19 IV 1957	Powołanie Przedsiębiorstwa Połowów Dalekomorskich i Usług Rybackich „Gryf” w Szczecinie
1958	Pogłębienie toru wodnego Szczecin-Świninoujście do głębokości 9,6 m
14 VIII 1958	Pierwszy strajk pracowników w Stoczni Gdańskiej
28 I 1971	Powstanie Centrum Techniki Okrętowej w Gdańsku
1979	Podjęcie decyzji o budowie portu morskiego w Policach
20 XII 1996	Ustawa nadająca portom: Gdańsk, Gdynia, Szczecin i Świnoujście status portów morskich o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej
1 XII 2004	Rozpoczęcie działalności Zarządu Morskiego Portu Police Sp. z o.o.
5 VI 2015	Wejście do Bałtyckiego Terminalu Kontenerowego w Gdyni najdłuższego statku w historii portu – kontenerowca MSC Charleston (324 metry), a 7 sierpnia – MSC Asya (336 metrów)
12 X 2015	Otwarcie terminalu LNG w Świnoujściu
XII 2017	Wpisanie przez Generalnego Konserwatora Zabytków całego kompleksu Stoczni Gdańskiej na listę zabytków

GRANICE POLSKI

Wyszczególnienie	1946	2017
Długość granicy państwowej w km	3566	3511
w tym granicy morskiej	497 ^a	440
Długość linii brzegowej w km	581 ^a	770 ^{ab}
Na 1 km granicy morskiej:		
mieszkańcy w tys.	48	87
powierzchnia w km ²	627	708

a W tym Mierzeja Helska 71 km.

b Łącznie z Zalewem Szczecińskim i Zalewem Wiślanym.

Źródło: [8, 46].

DŁUGOŚĆ NABRZEŻY W PORTACH MORSKICH

Stan w dniu 31 XII

Porty	1945	2017
	w metrach	
O g ó ł e m	9400	94848
Gdańsk	9400 ^a	30009
Szczecin	.	20153
Gdynia	–	14712
Świnoujście	–	8025
Darłowo	–	5734
Elbląg	–	4001
Kołobrzeg	–	3136
Ustka	–	2936
Władysławowo	–	2167
Dziwnów	–	1536
Police	–	1000
Trzebież	–	746
Stepnica	–	500
Nowe Warpno	–	193

a Łącznie z Gdynią.

Źródło: [19].

STOCZNIA REMONTOWA GRYFIA

STAN I ZMIANY W MORSKIEJ FLOCIE TRANSPORTOWEJ^a

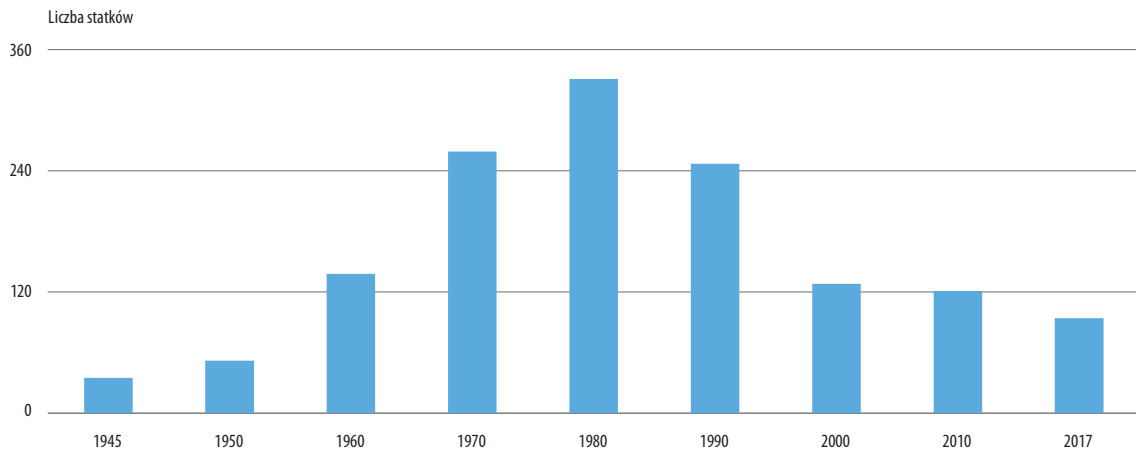
Lata	Przybyło		Ubyło		Stan w dniu 31 XII	
	liczba statków	nośność (DWT) w tys. ton	liczba statków	nośność (DWT) w tys. ton	liczba statków	nośność (DWT) w tys. ton
1945	4	6	12	36	35	.
1950	8	35	2	11	52	233
1960	20	146	4	15	138	827
1970	17	158	8	74	259	1926
1980	19	174	10	151	331	4524
1990	5	65	7	61	247	4059
2000	6	47	27	452	128	2551
2010	12	468	11	188	121	2942
2017	4	128	6	91	94	2422

^a Bez żeglugi przybrzeżnej.

Źródło: [4, 9, 14, 18, 38, 41, 43].

MORSKA FLOTA TRANSPORTOWA

Stan w dniu 31 XII

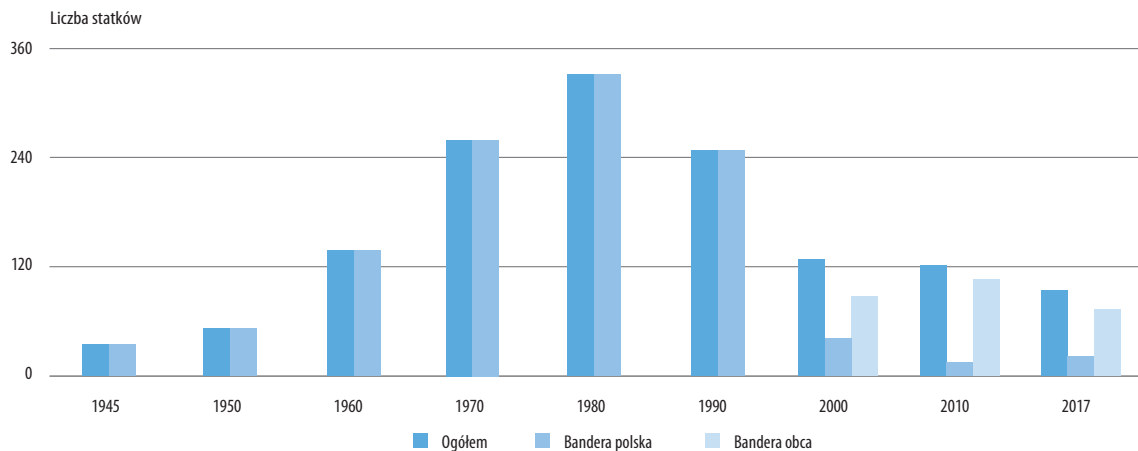
Źródło: [10, 25, 32, 33, 41, 42].

MORSKA FLOTA TRANSPORTOWA WEDŁUG TYPU STATKÓW
Stan w dniu 31XII

Wyszczególnienie	Liczba statków		Nośność (DWT) w tys. ton	
	1946	2017	1946	2017
Ogółem	27	94	115	2422
Statki do przewozu ładunków suchych	24	73	101	2372
Masowce do przewozu ładunków ciekłych (zbiornikowce)	1	4	1	5
Promy towarowo-pasażerskie	–	8	–	44
Statki pasażerskie	2	2	13	0
Jachty morskie	–	6	–	0
Barki	–	1	–	1

Źródło: [33].

MORSKA I PRZYBRZEŻNA FLOTA TRANSPORTOWA WEDŁUG BANDERY
Stan w dniu 31XII

Źródło: [4, 10, 25, 32, 33, 41, 42].

MORSKA FLOTA TRANSPORTOWA¹ WEDŁUG WIEKU

Stan w dniu 31 XII

	a – liczba statków b – nośność (DWT) w tys. ton	Ogółem	W wieku					powyżej 25 lat	Przeciętny wiek statku w latach
			do 5 lat	6-10	11-15	16-20	21-25		
1947	a	27	–	9	3	5	7	3	18
	b	115	–	61	9	15	24	5	x
1950	a	52	7	11	12	5	9	8	16
	b	233	14	74	58	10	43	34	x
1960	a	138	54	16	9	31	13	15	12
	b	827	.	.	.	.	.	.	x
1970	a	259	91	70	49	18	7	24	9
	b	1926	889	445	292	80	20	202	x
1980	a	331	72	92	84	55	26	2	8
	b	4524	1361	1911	760	338	145	9	x
1990	a	247	41	37	54	74	37	4	12
	b	4065	951	579	945	1294	274	22	x
2000	a	128	15	18	22	14	47	12	16
	b	2551	393	628	345	366	652	168	x
2010	a	121	19	6	13	25	25	33	19
	b	2942	800	213	388	724	395	421	x
2017	a	94	10	38	6	7	7	26	18
	b	2422	548	1362	213	204	31	64	x

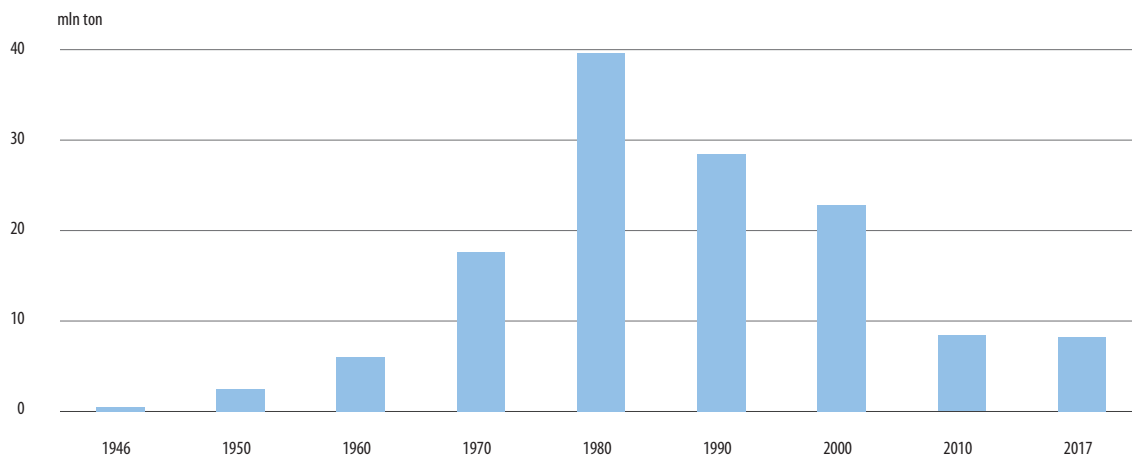
¹ Bez żeglugi przybrzeżnej.

Źródło: [4, 9, 10, 15, 17, 30, 41, 42].

Po wojnie obserwowano systematyczny wzrost liczby statków morskiej floty transportowej. Osiągnęła ona najwyższy poziom w 1980 r. – 331 statków o łącznej nośności (DWT) 4524 tys. ton. Wszystkie jednostki pływały pod banderą polską i większość z nich służyła do przewozu ładunków suchych. Przeciętny wiek statku w 1980 r. wyniósł 8 lat.

W 2017 r. morska flota transportowa liczyła 94 jednostki, przy czym blisko 80% z nich pływało pod banderą obcą. Przeciętny wiek statku wyniósł 18 lat.

PRZEWOZY ŁADUNKÓW MORSKĄ FLOTĄ TRANSPORTOWĄ

Źródło: [22, 26, 29, 31, 33, 37, 41, 42].

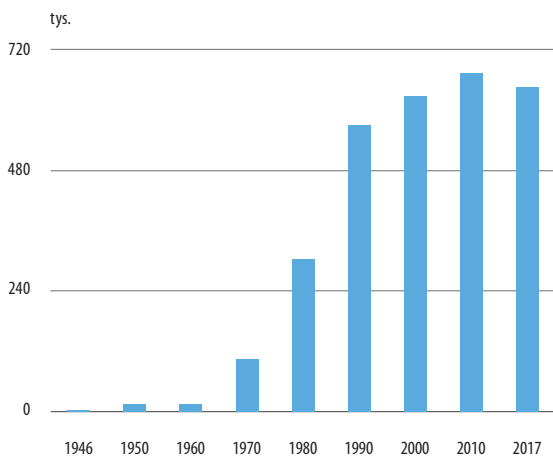
PRZEWOZY ŁADUNKÓW MORSKĄ FLOTĄ TRANSPORTOWĄ WEDŁUG RELACJI

Lata	Przewozy ładunków	W relacji z portami polskimi			Pomiędzy portami obcymi (zagranicznymi)	Pomiędzy portami polskimi
		razem	wywóz	przywóz		
w tys. ton						
1946	506	506	.	.	-	-
1950	2390	2047	900	1147	318	25
1961	8209	7162	4061	3101	990	57
1970	17626	15157	9734	5423	2469	-
1980	39572	32359	17230	15129	7107	106
1990	28477	13087	9373	3714	15390	-
2000	22774	9240	5714	3526	13509	25
2010	8362	6165	2799	3367	1990	207
2017	8254 ^a	7079	3574	3505	989	134

^a łącznie z przewozami wewnątrzportowymi.

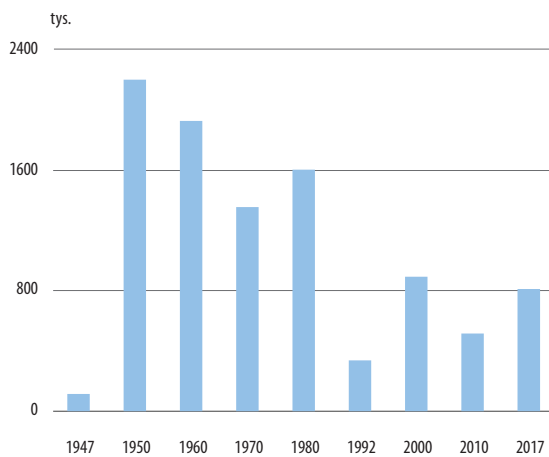
Źródło: [4, 15, 27, 31].

PRZEWOZY PASAŻERÓW MORSKĄ FLOTĄ TRANSPORTOWĄ

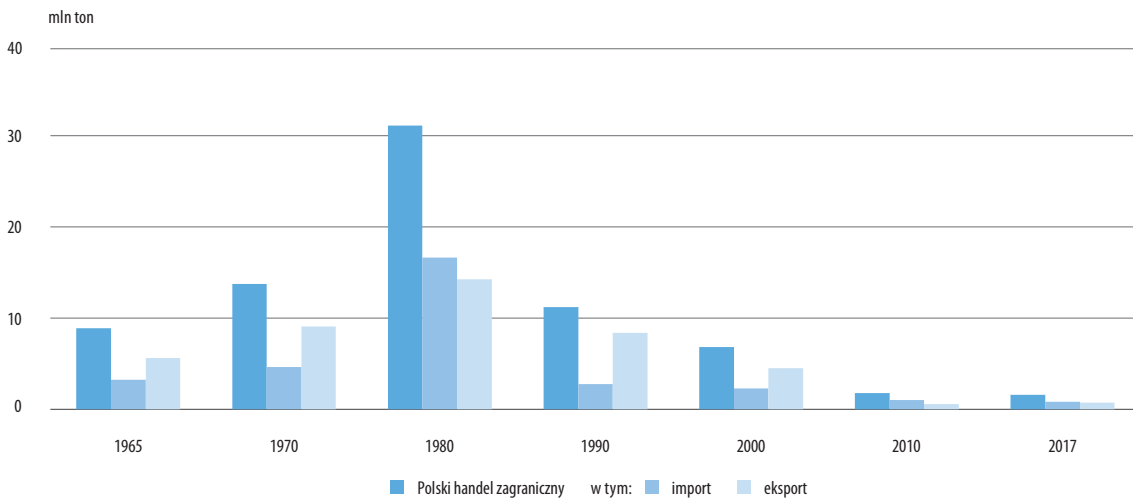
Źródło: [7, 18, 19, 21, 37, 38, 41].

PRZEWOZY PASAŻERÓW PRZYBRZEŻNĄ FLOTĄ TRANSPORTOWĄ

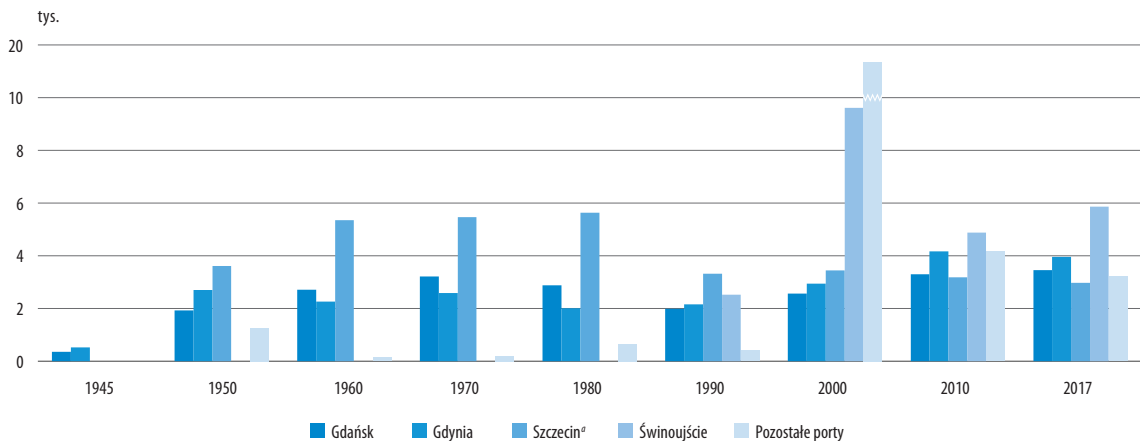
Źródło: [7, 18, 19, 21, 37, 38, 41].

PRZEWOZY MORSKĄ FLOTĄ TRANSPORTOWĄ ŁADUNKÓW POLSKIEGO HANDLU ZAGRANICZNEGO

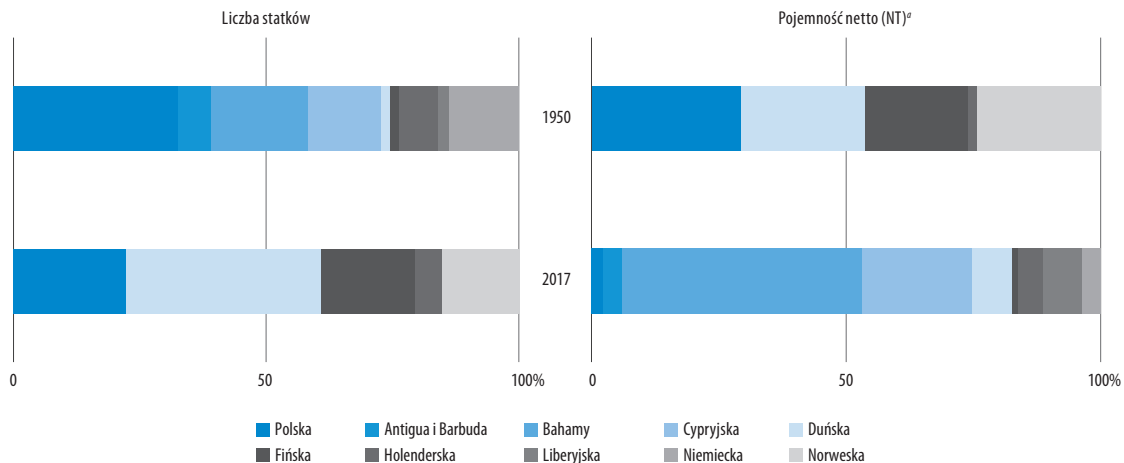
Źródło: [27, 28, 32, 41, 42].

STATKI WCHODZĄCE DO PORTÓW MORSKICH WEDŁUG PORTÓW

^a W latach 1950, 1960, 1970, 1980 – Szczecin łącznie z Świnoujściem; w latach 1990 i 2000 – Szczecin łącznie z Policami.
Źródło: [18, 34, 38, 39, 41, 42].

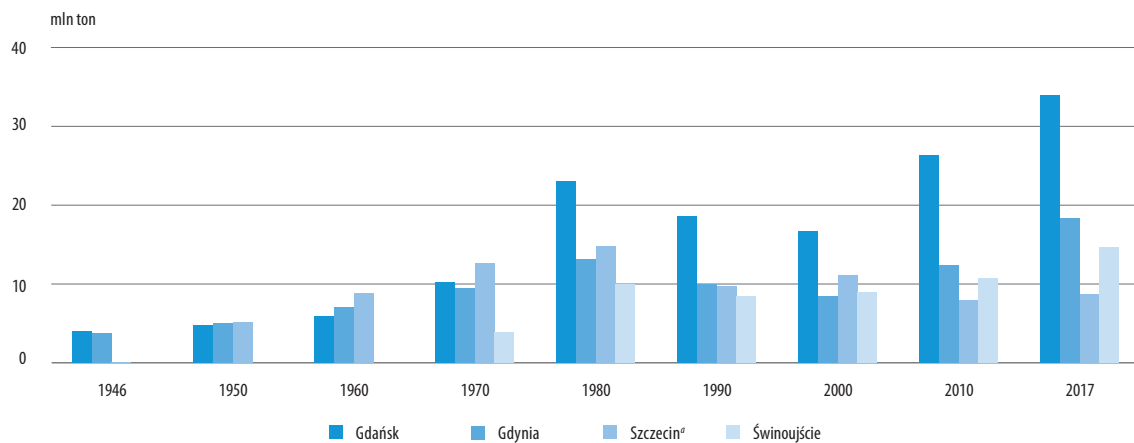
STATKI WCHODZĄCE DO PORTÓW MORSKICH WEDŁUG BANDER

^a W 1950 r. pojemność netto (NRT).
Źródło: [10].

OBROTY ŁADUNKOWE W GŁÓWNYCH PORTACH MORSKICH

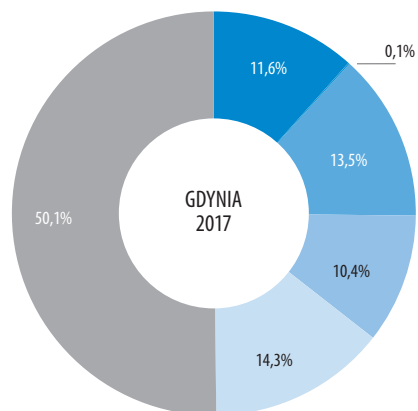
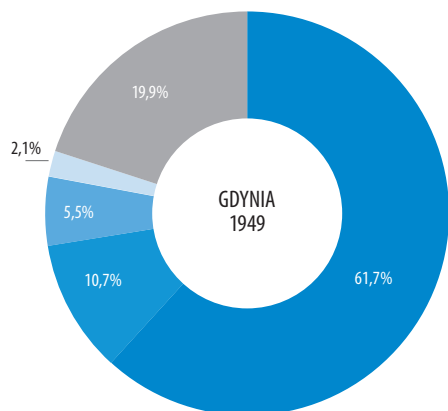
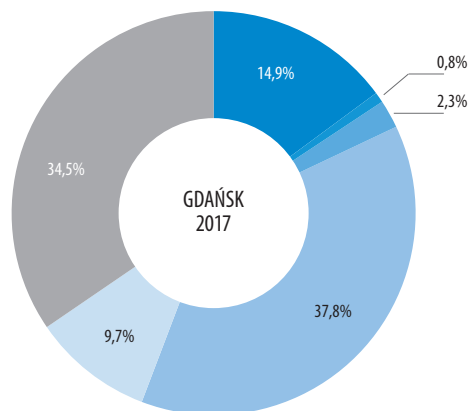
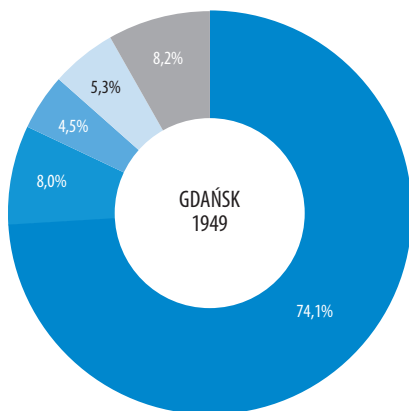
a W latach 1950, 1960 – Szczecin łącznie z Świnoujściem.

Źródło: [10, 18, 38, 39, 41, 42].

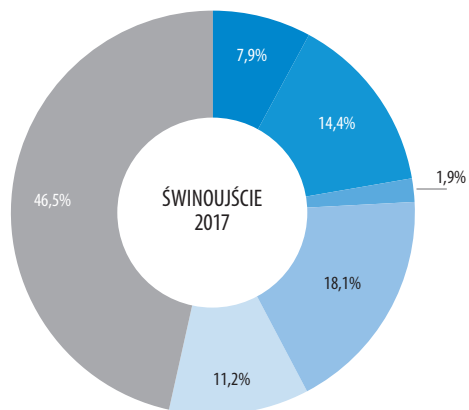
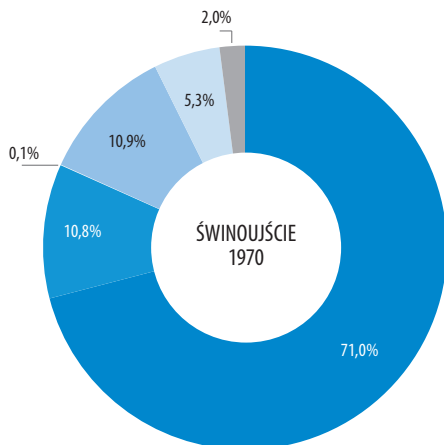
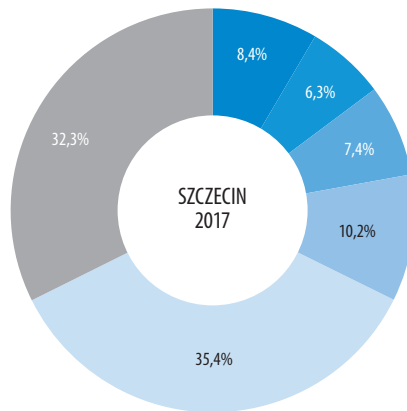
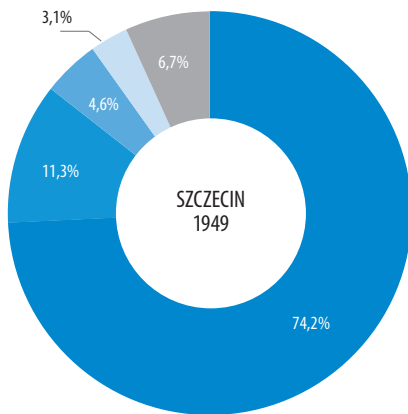
PORT SZCZECIN – ZABYTKOWE DŹWIGI PORTOWE

OBROTY ŁADUNKOWE W GŁÓWNYCH PORTACH MORSKICH WEDŁUG GRUP ŁADUNKOWYCH

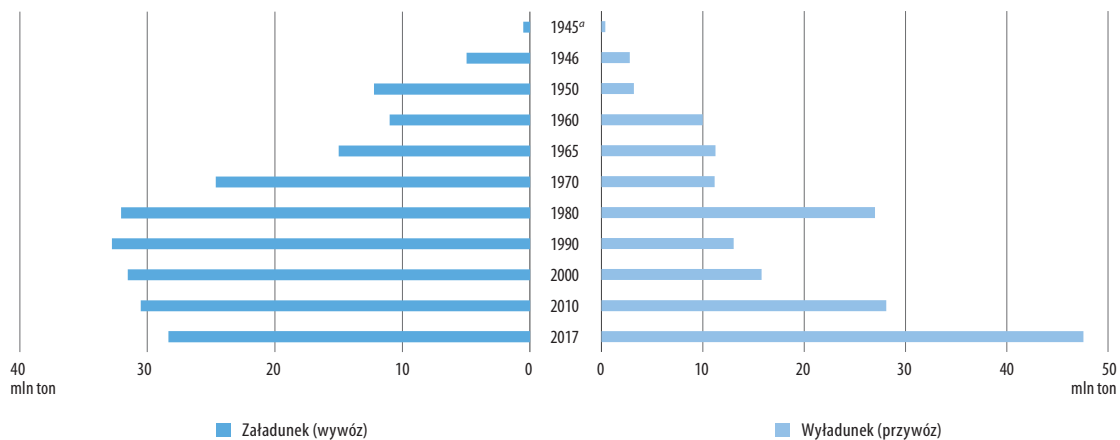
■ Węgiel i koks
 ■ Rudy
 ■ Zboże
 ■ Ropa i produkty naftowe
 ■ Inne masowe
 ■ Drobnica

■ Węgiel i koks
 ■ Rudy
 ■ Zboże
 ■ Ropa i produkty naftowe
 ■ Inne masowe
 ■ Drobnica

Źródło: [33, 38].

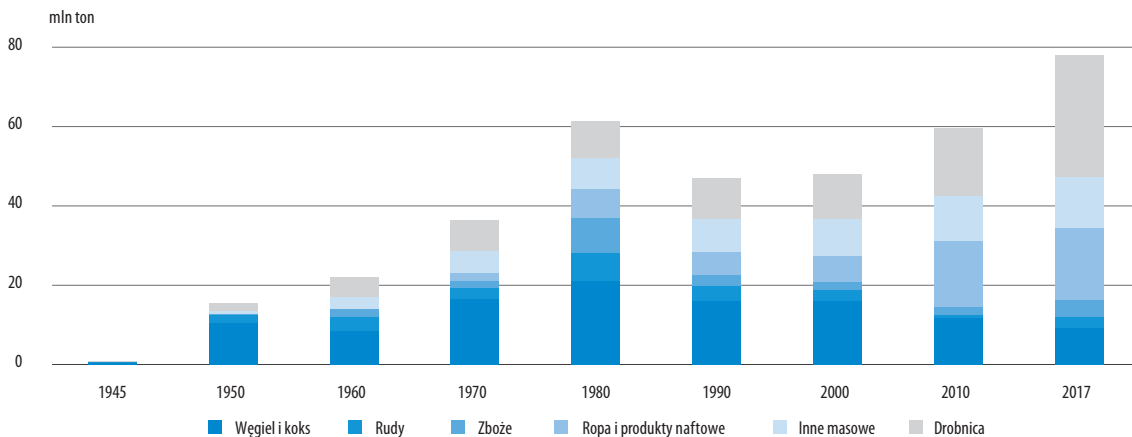
MIĘDZYNARODOWE OBROTY ŁADUNKOWE W PORTACH MORSKICH WEDŁUG RELACJI

^a Dane za okres VII–XII.

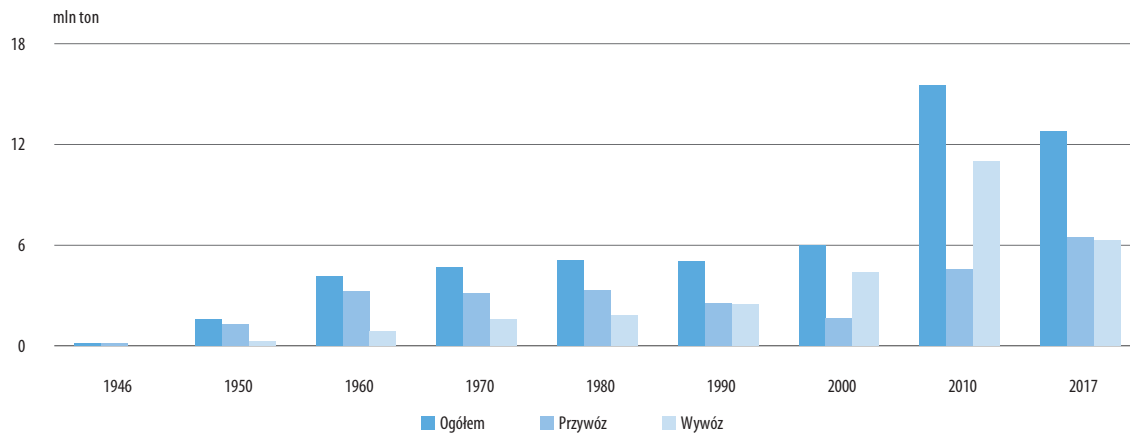
Źródło: [18, 20, 23, 33, 35, 38, 39, 41, 42].

OBROTY ŁADUNKOWE W PORTACH MORSKICH WEDŁUG GRUP ŁADUNKOWYCH

Źródło: [18, 33, 38, 39, 41, 42].

OBROTY ŁADUNKÓW TRANZYTOWYCH W PORTACH MORSKICH

Źródło: [18, 24, 38, 39, 41, 42].

PORT W GDYNI

MIĘDZYNARODOWY RUCH PASAŻERÓW W PORTACH MORSKICH

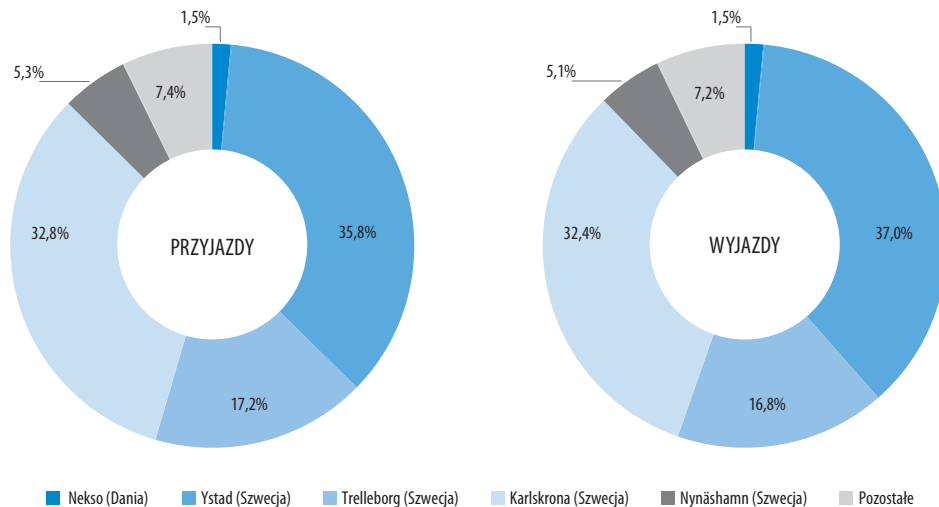
Porty	1945	1950	1960	1970	1980	1990	2000	2010	2017
O g ó ł e m	41895	12164	13909	98121	302089	484690	4465115	1540769	2025397
w tym:									
Gdańsk	2290	8641 ^a	884	2244	108210	42426	141881	156907	105703
Gdynia	39605	x	12151	14095	10199	6058	264470	432195	666557
Szczecin	-	3523 ^b	874 ^b	81782 ^b	183680 ^b	1577	70	698	1071
Świnoujście	-	x	x	x	x	434629	2203447	865963	1160156

a Gdańsk łącznie z Gdynią.

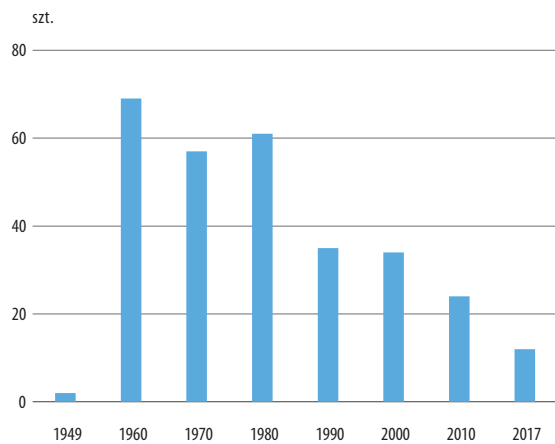
b Szczecin łącznie ze Świnoujściem.

Zródło: [5, 38, 39, 41, 42].

MIĘDZYNARODOWY RUCH PASAŻERÓW W PORTACH MORSKICH WEDŁUG GŁÓWNYCH PORTÓW ROZPOCZĘCIA LUB ZAKOŃCZENIA PODRÓŻY W 2017 R.

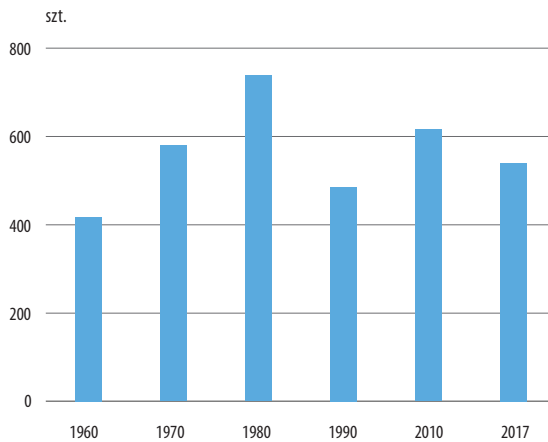

STATKI MORSKIE ODDANE DO EKSPLOATACJI

Źródło: [33, 36, 38, 39, 42].

REMONTY STATKÓW MORSKICH

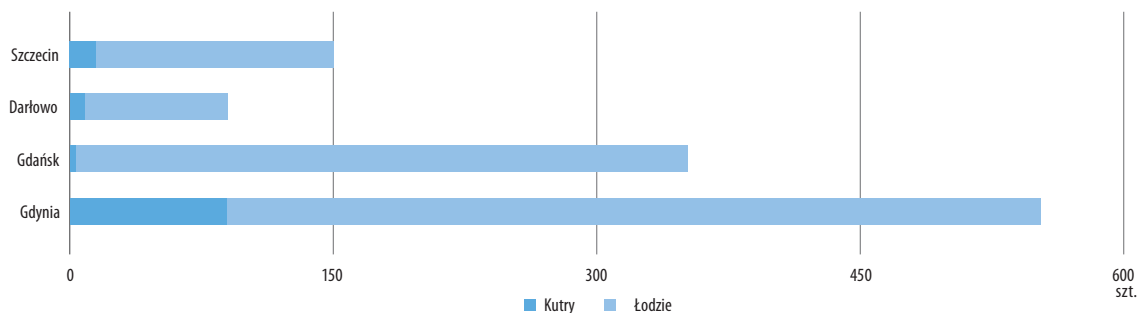

Źródło: [33, 36, 38, 39, 42].

STOCZNIA SZCZECIŃSKA 2017

FLOTA RYBACKA W RYBOŁÓWSTWIE BAŁTYCKIM WEDŁUG PORTU REJESTRACJI W 1946 R.

Źródło: [48].

FLOTA RYBACKA WEDŁUG RODZAJÓW STATKÓW

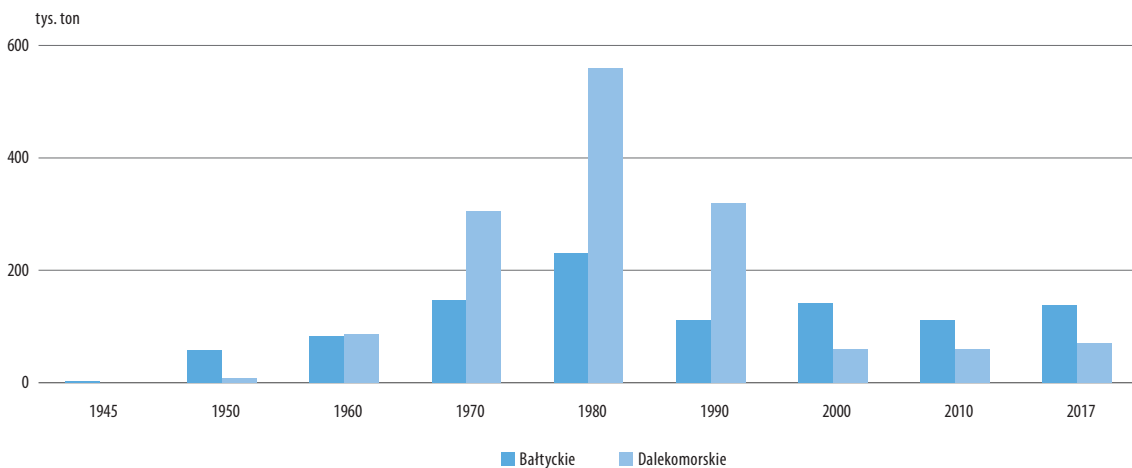
		1945	1950	1960	1970	1980	1990	2000	2010	2017
Ogółem	a – liczba jednostek	552	2212	1648	1660	1478	1321	1417	793	834
	b – pojemność brutto (GT) ^a w tys.	.	69866	76702	243	337	326	121	37	28
	c – moc silnika w tys. kW	.	52	145	295	200	494	211	87	76
Statki dalekomorskie połowowe	a	–	27	120	147	116	77	26	4	3
	b	–	8	51	178	232	183	88	21	12
	c	–	16	72	200	0	249	79	18	14
Kutry	a	46	338	532	545	515	441	417	146	124
	b	.	10	19	26	34	33	33	12	12
	c	.	36	60	74	125	131	95	38	35
Statki odbiorczo-transportowe	a	–	–	–	–	8	–	–	–	–
	b	–	–	–	–	43	–	–	–	–
	c	–	–	–	–	61	–	–	–	–
Statki bazy i pomocnicze	a	–	–	3	4	2	16	–	–	–
	b	–	–	18	39	28	110	–	–	–
	c	–	–	12	21	14	115	–	–	–
Łodzie (motorowe i wiosłowe)	a	506	1847	993	964	837	787	974	643	707

a W latach 1945–1990 pojemność brutto (BRT).

Źródło: [15, 39].

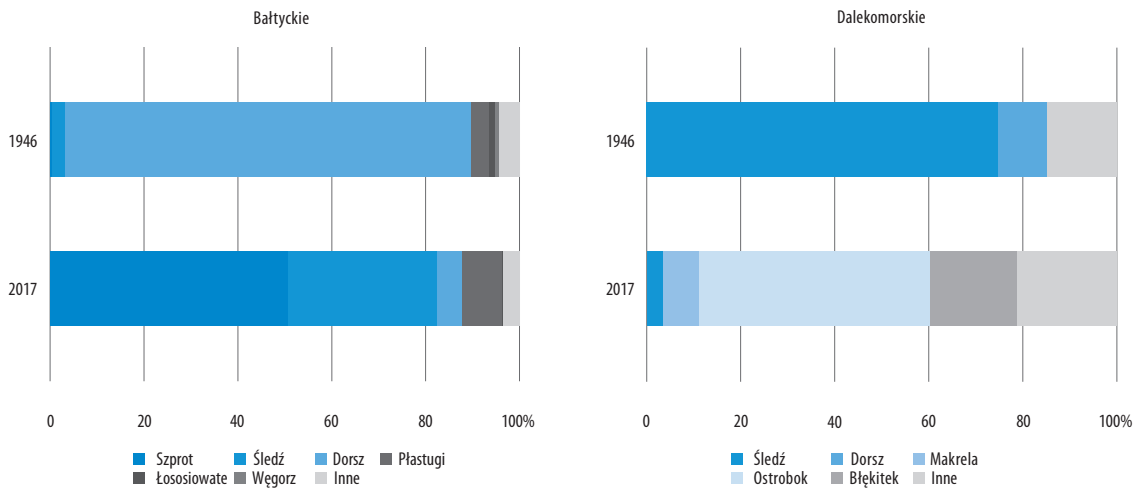

POŁOWY RYB MORSKICH WEDŁUG AKWENÓW

Źródło: [6, 9, 15, 18, 35, 38, 39].

POŁOWY RYB MORSKICH WEDŁUG GATUNKÓW

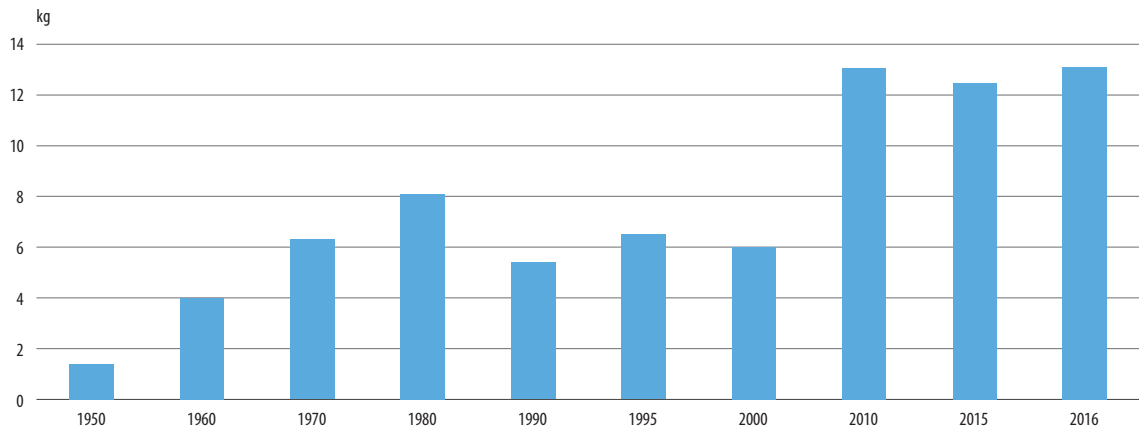
Źródło: [6, 9, 15, 18, 35, 38, 39].

PRODUKCJA PRZETWORÓW RYBNYCH

Lata	Ryby mrożone		Ryby solone	Ryby wędzone	Konserwy rybne	Marynaty
	razem	w tym filety				
w tys. ton						
1955	16	3	38	10	6	6
1960	22	2	59	16	16	6
1970	108	27	41	30	30	16
1980	.	51	25	28	46	37
1990	124	.	22	14	23	13
2000	67	.	15	23	48	.
2010	44	14	14	83	50	83
2016	71	63	16	98	63	86

Źródło: [6, 18, 35, 38, 39].

SPOŻYCIE RYB MORSKICH^a NA 1 MIESZKAŃCA

^a W wadze handlowej.

Źródło: [35, 38, 39, 41, 43, 44].

UCZNIOWIE I ABSOLWENCI^a SZKÓŁ ZAWODOWYCH O KIERUNKACH MORSKICH

Wyszczególnienie	1965/66	1970/71	1980/81	1990/91	1995/96	2010/11	2017/18
Zasadnicze szkoły zawodowe							
uczniowie	6458	6380	3690	4772	2540	159	176
absolwenci	1557	1707	1099	1285	756	140	6
Technika zawodowe							
uczniowie	4060	4587	6199	4669	5066	1310	1810
absolwenci	531	948	1209	864	1025	231	187
Szkoły pomaturalne							
uczniowie	1803	1034	315	17	104	261	551
absolwenci	517	545	150	14	7	48	81

^a Absolwenci z poprzedniego roku szkolnego.

Źródło: [5, 16, 38].

W czasie II wojny światowej Państwowa Szkoła Morska była jedyną polską szkołą, która kontynuowała nauczanie na uchodźctwie. W latach 1940-43 mieściła się ona w Southampton, a w latach 1943-45 – Londynie.

Po wojnie na terenie wybrzeża powstało szereg szkół związanych z gospodarką morską. W październiku 1945 r. przeprowadzony został pierwszy egzamin do Państwowej Szkoły Morskiej w Gdyni; przyjęto 67 uczniów na Wydział Nawigacyjny i 68 – na Wydział Mechaniczny.

W 1947 r. powstało Technikum Przetwórstwa Rybnego w Gdyni, w którym naukę rozpoczęło 68 uczniów. W związku z rosnącym zapotrzebowaniem na wysoko wykwalifikowaną kadrę inżynierską, w roku akademickim 1945/46 na Wydział Budowy Okrętów Politechniki Gdańskiej przyjęto 335 osób, a w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Sopocie studia rozpoczęło 407 osób. W 1947 r. powstała Państwowa Szkoła Morska w Szczecinie.

Do pracy w gospodarce morskiej młodzież w szkołach średnich kształci się w zawodach: technik budownictwa okrętowego, technik nawigator morski, technik mechanik okrętowy oraz technik eksploatacji portów i terminali. Na wyższych uczelniach wiedzę specjalistyczną studenci zdobywają m.in. na wydziałach: nawigacyjnym, elektrycznym, mechanicznym, przedsiębiorczości i towaroznawstwa, a także inżynierijno-ekonomicznym. W 2016 r. urzędy morskie wydały łącznie 8451 dyplomów oficerów statków morskich. Na uczelniach wyższych związanych z gospodarką morską nadano w tym samym okresie 22 stopnie doktora oraz 16 stopni doktora habilitowanego.

STUDENCI KIERUNKÓW MORSKICH

Wyszczególnienie	1970/71	1981/82	1990/91	2000/01	2010/11	2017/18
Ogółem	7849	10096	5918	14329	13898	10200
studia stacjonarne	4932	7530	4789	7684	8740	7689
studia niestacjonarne	2917	2566	1129	6645	5158	2511

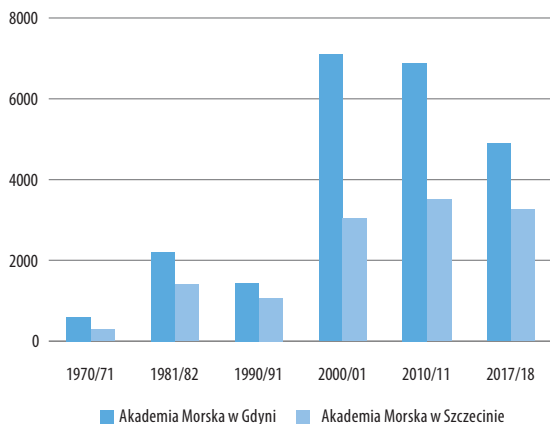
Źródło: [6, 36, 38, 39].

TABLICA 22. ABSOLWENCI KIERUNKÓW MORSKICH

Wyszczególnienie	1970/71	1981/82	1989/90	2000/01	2010/11	2016/17
Ogółem	1077	1725	714	2344	3001	2680
studia stacjonarne	647	1206	656	1447	1813	1965
studia niestacjonarne	430	519	58	897	1188	715

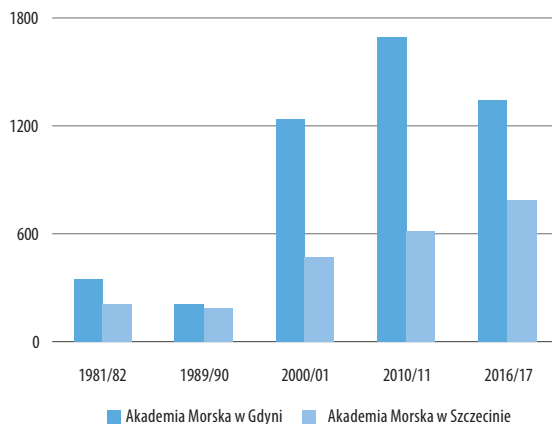
Źródło: [6, 36, 38, 39].

STUDENCI SZKÓŁ MORSKICH

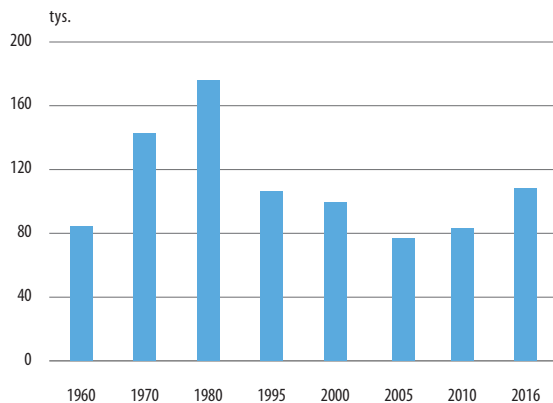
Źródło: [6, 36, 38, 39].

ABSOLWENCI SZKÓŁ MORSKICH

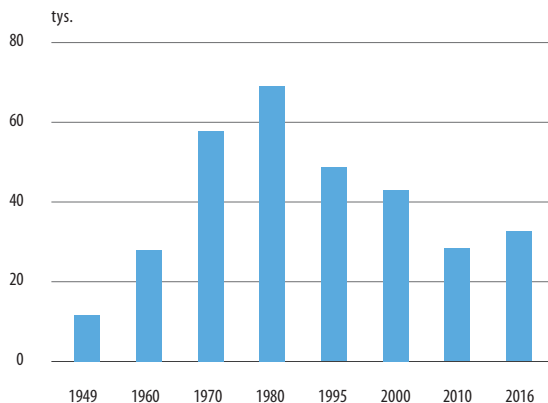
Źródło: [6, 36, 38, 39].

PRACUJĄCY W GOSPODARCE MORSKIEJ

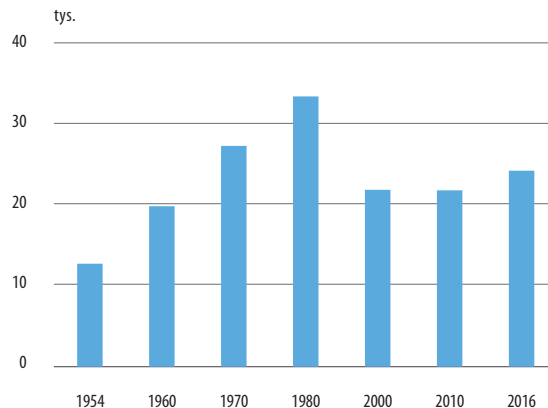
Źródło: [10, 33, 38, 40].

PRACUJĄCY W PRZEMYSŁE STOCZNIOWYM

Źródło: [10, 33, 38, 40].

PRACUJĄCY W RYBOŁÓWSTWIE MORSKIM I PRZETWÓRSTWIE RYBNYM

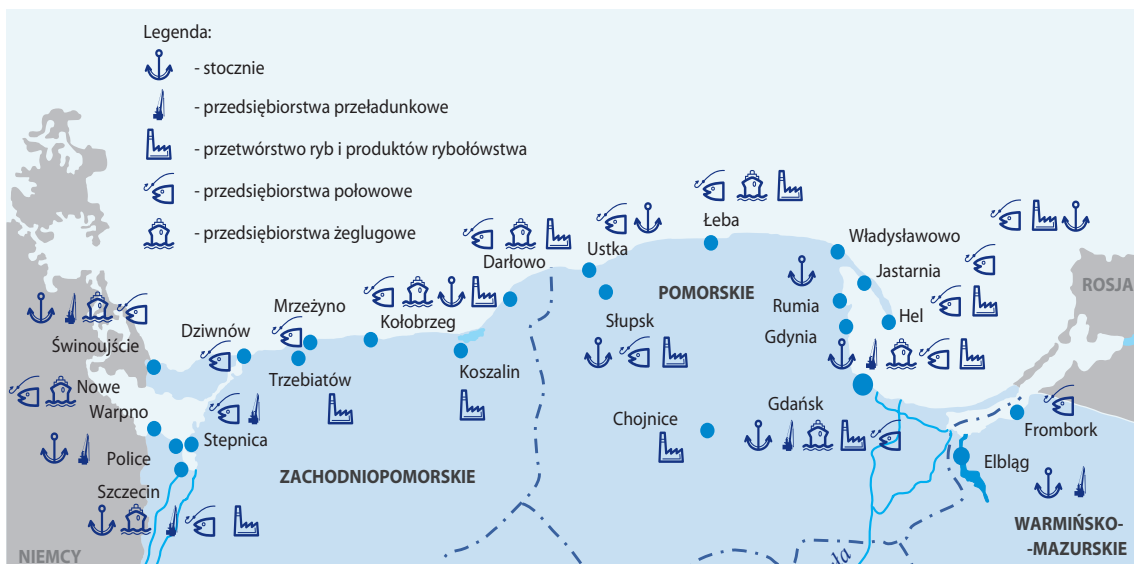

Źródło: [10, 33, 38, 40].

Spadek liczby pracujących w przemyśle stoczniowym spowodowany był reorganizacją i likwidacją części potencjału produkcyjnego.

Na koniec grudnia 2016 r. zarejestrowanych było 17,4 tys. podmiotów gospodarki morskiej. Łączna liczba pracujących w tych jednostkach wyniosła 108,2 tys. osób, w tym w morskim i przybrzeżnym transporcie wodnym pracowało 2,7 tys. osób, przy produkcji i naprawie statków i łodzi – 32,6 tys. osób, a rybołówstwem zajmowało się 3,3 tys. osób. W 2016 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce morskiej, w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 9 osób, wyniosło 4801,87 zł.

LOKALIZACJA GŁÓWNYCH PODMIOTÓW GOSPODARKI MORSKIEJ

TABLICA 23. WAŻNIEJSZE DANE O GOSPODARCE MORSKIEJ W 2016 R.

Wyszczególnienie	Gdańsk	Gdynia	Szczecin	Swinoujście
Podmioty gospodarki morskiej ^a	2609	2188	1578	352
Pracujący w gospodarce morskiej ^a w tys.	14468	15812	11433	2062
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce morskiej ^b w zł	6253,19	5777,53	5367,27	4340,91
Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe lub ulepszenie istniejących ^b (ceny bieżące) w mln zł	758,8	195,9	121,3	13,8
Wartość brutto środków trwałych ^{abc} (ceny bieżące) w mln zł	5809,8	6501,9	3166,1	352,9
Przychody z całokształtu działalności ^b w mln zł	5377,1	5656,6	3148,9	359,4
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności ^b w mln zł	5045,4	5473	2824,2	343,8
Wynik finansowy brutto ^b w mln zł	330,4	183,6	324,7	15,6
Wynik finansowy netto ^b w mln zł	268,9	150,3	314,2	12,4

^a Stan w dniu 31 XII.   ^b Dane dotyczą podmiotów o liczbie pracujących 9 osób i więcej.   ^c Bez wartości gruntów.

BIBLIOGRAFIA

Wydawnictwa:

- 1 Bohdan E. Morska polityka gospodarcza Polski. Warszawa 1928.
- 2 Borowik J. Dziesięć lat polskiego rybołówstwa morskiego (1920–1930). Tablice statystyczne. Bydgoszcz-Gdynia 1930, Gebethner i Wolff.
- 3 Concise Statistical Year-Book of Poland. September 1939 – June 1941. Glasgow 1941, The Polish Ministry of Information.
- 4 Czerwińska W. Polska żegluga morska w latach II Rzeczypospolitej. Gdańsk 1971, Zakł. Nar. im. Ossolińskich.
- 5 Gospodarka morska 1945-1967. Warszawa 1968, GUS,
- 6 Gospodarka morska w Polsce w latach 2015 i 2016. Warszawa – Szczecin 2017, GUS – US Szczecin.
- 7 Gospodarka Morska. Przegląd Statystyczny 1995. Gdańsk 1995, Instytut Morski.
- 8 Historia Polski w liczbach. T. I Państwo i społeczeństwo. Warszawa 2003, GUS.
- 9 Historia Polski w liczbach. T. II Gospodarka. Warszawa 2006, GUS.
- 10 Historia Polski w liczbach. Transport. Łączność. Warszawa 1995, GUS.
- 11 Informator Morski i Kolonialny, Wydawnictwo Ligi Morskiej i Kolonialnej, Warszawa 1935
- 12 Mały Rocznik Statystyczny 1932. Warszawa 1932, GUS.
- 13 Mały Rocznik Statystyczny 1934. Warszawa 1934, GUS.
- 14 Mały Rocznik Statystyczny 1939. Warszawa 1939, GUS.
- 15 Morski Rocznik Statystyczny 1960. Gdańsk 1960, Instytut Morski.
- 16 Morski Rocznik Statystyczny 1961. Gdańsk 1961, Instytut Morski.
- 17 Morski Rocznik Statystyczny 1964. Gdańsk 1964, Instytut Morski.
- 18 Morski Rocznik Statystyczny 1966. Gdańsk 1966, Instytut Morski.
- 19 Rocznik Statystyczny 1949. Warszawa 1950, GUS.
- 20 Rocznik Statystyczny 1950. Warszawa 1951, GUS.
- 21 Rocznik Statystyczny 1955. Warszawa 1956, GUS.
- 22 Rocznik Statystyczny 1959. Warszawa 1959, GUS.
- 23 Rocznik Statystyczny 1961. Warszawa 1961, GUS.
- 24 Rocznik Statystyczny 1962. Warszawa 1962, GUS.
- 25 Rocznik Statystyczny 1964. Warszawa 1964, GUS.
- 26 Rocznik Statystyczny 1966. Warszawa 1966, GUS.
- 27 Rocznik Statystyczny 1972. Warszawa 1972, GUS.
- 28 Rocznik Statystyczny 1981. Warszawa 1981, GUS.
- 29 Rocznik Statystyczny 1983. Warszawa 1983, GUS.
- 30 Rocznik Statystyczny 1991. Warszawa 1991, GUS.
- 31 Rocznik Statystyczny 1992. Warszawa 1992, GUS.
- 32 Rocznik Statystyczny 1993. Warszawa 1993, GUS.
- 33 Rocznik Statystyczny Gospodarki Morskiej 1945-1968. Warszawa 1969, GUS.
- 34 Rocznik Statystyczny Gospodarki Morskiej 1970. Warszawa 1970, GUS.
- 35 Rocznik Statystyczny Gospodarki Morskiej 1971. Warszawa 1971, GUS.
- 36 Rocznik Statystyczny Gospodarki Morskiej 1972. Warszawa 1972, GUS.
- 37 Rocznik Statystyczny Gospodarki Morskiej 1974. Warszawa 1974, GUS.
- 38 Rocznik Statystyczny Gospodarki Morskiej 1983. Warszawa 1983, GUS.
- 39 Rocznik Statystyczny Gospodarki Morskiej 1996. Warszawa 1996, GUS.
- 40 Rocznik Statystyczny Gospodarki Morskiej 2000. Warszawa - Szczecin 2000, GUS - US Szczecin.

- 41 Rocznik Statystyczny Gospodarki Morskiej 2004. Warszawa - Szczecin 2004, GUS - US Szczecin.
- 42 Rocznik Statystyczny Gospodarki Morskiej 2011. Warszawa - Szczecin 2011, GUS - US Szczecin.
- 43 Rocznik Statystyczny Gospodarki Morskiej 2012. Warszawa - Szczecin 2012, GUS - US Szczecin.
- 44 Rocznik Statystyczny Gospodarki Morskiej 2017. Warszawa - Szczecin 2017, GUS - US Szczecin.
- 45 Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2002. Warszawa 2002, GUS.
- 46 Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2017. Warszawa 2017, GUS.
- 47 Rocznik Statystyki Rzeczypospolitej Polskiej 1923. Warszawa 1924, GUS.
- 48 Ropelewski A. 1000 lat naszego rybołówstwa. Gdynia 1963, Wyd. Morskie.
- 49 Wiadomości Statystyczne GUS 1930. Warszawa 1930, GUS.
- 50 Wiadomości Statystyczne GUS 1936. Warszawa 1936, GUS.

Zdjęcia:

Narodowe Archiwum Cyfrowe – okładka, str. 11, str. 13, str. 17, str. 19, str. 39.

M. Czasojć – str. 28.

Archiwum Urzędu Statystycznego w Szczecinie – str. 35, str. 41.